

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 104699

Crèdits: 6

Caràcter: FORMACIÓ BÀSICA

Matèria: FILOSOFIA

Curs: PRIMER

Semestre: SEGON

Equip docent: Pep Dardanyà i Xavi Capmany

Hores de dedicació: 150h

Hores lectives: 68h

Hores autònomes: 82h

CONTINGUTS DE LA MATÈRIA

L'objectiu general de la matèria és introduir l'alumnat a la pràctica del pensament crític, situat i contextual en, per i mitjançant les arts i els dissenys.

A les dues assignatures que componen la matèria s'aborden qüestions, sabers i pràctiques per tal d'assenyalar i problematitzar aquells elements culturals, sociopolítics, materials i ideològics que travessen el camp de les arts i els dissenys. Per fer-ho, es té en compte l'articulació entre els eixos diacrònic i sincrònic que habilita una anàlisi crítica en el context del marc històric i sociocultural de la Modernitat.

ASSIGNATURES DE LA MATÈRIA

Introducció al Pensament en Arts i Disseny

Pensament i Context en Arts i Disseny

PENSAMENT I CONTEXT EN ARTS I DISSENY

Pensament i context en Arts i Disseny forma part de les assignatures de l'Àrea de Teoria que ofereixen des del primer curs les eines amb les quals cada alumne/a ha de construir la bastida teòrica i conceptual que ha d'acompanyar el seus processos de treball en el camp de les arts i el disseny. Aquesta assignatura de segon semestre, essent la continuació de la «Introducció al pensament en arts i disseny» de primer semestre, aprofundeix en la dimensió contextual del pensament i, al seu torn, en el pensament de la dimensió contextual de les pràctiques discursives en les arts i el disseny. Com en el semestre anterior, en l'assignatura s'hi articulen tres eixos principals al voltant del pensament en arts i disseny: genealògic (d'on venen, com es formen els discursos i pràctiques que assenyalen), amb atenció a les dinàmiques pràctiques i discursives que s'endeguen amb la Postmodernitat i fins el context present; conceptual (què són i com es formen i treballen els conceptes que hi ha en aquests discursos i pràctiques), atenent a constel·lacions conceptuais rellevants per pensar el context i en context; i pràctic-aplicat (com s'insereixen efectivament en la realitat pràctica i amb quins efectes), aprofundint en mètodes i tècniques d'observació, exploració i anàlisi de la realitat.

L'assignatura contempla, d'una banda, mètodes orientats a un cert estranyament dels/les alumnes respecte a determinats hàbits acadèmics adquirits (de lectura, escriptura, anàlisi, etc.) i, d'altra banda, exercicis de posicionament en relació a les qüestions que es van tractant i en relació al propi context. En tot cas, l'articulació de mètodes i continguts diversos apunten a una obertura conceptual i teòrica del camp de les arts i els dissenys en un grau eminentment transdisciplinari.

OBJECTIUS

Assolir eines i recursos conceptuais i teòrics adients per tal d'abordar i pensar el context present de les arts i el disseny.

Desenvolupar les capacitats de lectura i d'escriptura a partir del propi posicionament en relació a les qüestionstractades.

Desenvolupar un esperit crític sobre la realitat social i cultural.

Valorar críticament la dimensió històrica del present a partir de recursos genealògics en el camp del pensament estètic.

Elaborar preguntes d'anàlisi i desenvolupar mètodes de treball de camp.

Aplicar fonaments d'anàlisi i interpretació socioculturals i tecnocientífics.

Demostrar autonomia en exercicis de reflexió i discussió, tant en les dinàmiques de l'aula com de treball de grup.

Utilitzar recursos i estratègies per a l'organització de la informació: esquemes i mapes conceptuais.

CONTINGUTS

L'assignatura s'organitza a partir de 2 blocs que s'articulen entre ells. Els 2 blocs contenen la denominació d'estranyament com a estratègia pedagògica per tal d'introduir eines per pensar en, des de i a través de les arts i el disseny, tot això des d'una posada en qüestió dels esquemes heretats.

Bloc 1: ESTRANYAMENT ANTROPOLÒGIC

Bloc 2: ESTRANYAMENT CREATIU

Mòdul estranyament antropològic

El mòdul consta de cinc sessions. Les sessions s'articulen a partir de tres conceptes clau. Els conceptes del segon semestre són: Institució, Museu i Exposició, els quals tenen una relació amb els conceptes treballats durant el primer semestre. Així, el concepte d'Institució està relacionat amb el concepte de cultura, el de Museu amb el concepte de patrimoni i el d'Exposició amb el concepte de ritual. A partir de la presentació de continguts específics, de lectures obligatòries i d'anàlisi de documents audiovisuals, es plantegen debats que fan reflexionar a les estudiants sobre els rols de les agències i dels agents principals que conformen el sistema de les arts visuals contemporànies en el context actual de construcció de pensament, de producció, de visualització i de mercat.

Lectures a classe:

Guasch Ferrer, Anna Maria. *El papel de las instituciones artísticas en la actualidad*. En: El arte del siglo XX. Cristina Giménez Navarro (coord.), Concha Lomba Serrano (coord.) Instituto "Fernando El Católico": Universidad de Zaragoza, Departamento de Historia del Arte. 2009

Arrieta Urtizberea, Iñaki. *Museos en la postmodernidad: retos y desafíos*. Universidad del País Vasco, 2013.

Carrillo, Jesús. *Las nuevas fábricas de cultura: lugares de la creación y producción en la España contemporánea*. En: *Propiedad Intelectual. nuevas tecnologías y libre acceso a la cultura*. Coordinadores: Alberto López Cuenca y Eduardo Ramírez Pedrajo. Universidad de las Américas. Puebla. México. 2008.

Mòdul estranyament creatiu

Al mòdul consta de cinc sessions. Les sessions s'articulen a través de la idea d'Estètica, el seu recorregut filosòfic i la seva relació amb l'Ètica. Així mateix, també s'analitzen dos tipologies estètiques de cultures ben diferenciades, en els que les formes emergeixen atenent als seus contextos filosòfics i morals : per un costat l'estètica oriental del Wabi-Sabi i, per altra, el concepte Hygge i la seva relació amb el disseny escandinau.

Lectures a classe:

Koren, Leonard. *Wabi-Sabi para Artistas, Diseñadores, Poetas y Filósofos*. Hipòtesi-Renart Edicions. Barcelona, 1997.

Sudyic, Deyan. *B de Bauhaus: Un diccionario del mundo moderno*. Turner Publicaciones. Madrid, 2014.

Tanizaki, Junichiro. *Elogi de l'Ombra*. Angle Editorial. Barcelona, 2018.

METODOLOGIA

L'assoliment dels recursos d'aprenentatge de l'assignatura implica fonamentalment tres eixos metodològics. D'una banda, l'exposició per part del professor de continguts i plantejaments oberts de problemes en relació a aquells (activitat dirigida). D'altra banda, en relació als problemes plantejats, la confrontació, per part dels alumnes, de continguts, criteris i eines conceptuals assolides; i això a través d'activitats formatives diverses: debat, anàlisi i interpretació de materials en grup, exposició i discussió d'exercicis realitzats, etc. (activitats supervisades). En tercer lloc, un eix metodològic orientat a una tasca de recerca i heurística (individual o en grup), a través d'activitats formatives que promouen la producció pròpia de textos, i en els quals es valorarà l'equilibri entre el rigor en l'aplicació dels aprenentatges assolits i la capacitat d'assajar i experimentar amb criteris propis (activitats autònomes i supervisades). La metodologia docent implica un procés d'avaluació continua, tant individual com de grup, dels processos, activitats i resultats que es van donant al llarg del semestre.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 27h (18%)

Hores activitats supervisades: 27h (18%)

hores aprenentatge autònom: 82h (55%)

Hores activitats d'avaluació: 14h (9%)

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències, casos d'estudi, visites o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: comprensió i aplicació dels recursos teòrics i conceptuals treballats; valoració, discussió crítica col·lectiva i exposició de propostes en relació a les qüestions treballades.

Descripció: en cadascun dels tres blocs, el/la docent iniciarà cada sessió amb una activitat dirigida per a la presentació i explicació dels continguts corresponents que posteriorment tindran desenvolupament en activitats supervisades i autònomes.

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió y posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: contrastació (comparació, reflexió, crítica, valoració) en les formes i processos de treball i aplicació de recursos teòrics i conceptuals tractats en activitats compartides, amb seguiment i discussió, tant per part dels/les docents com per part del grup aula. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: activitats que, de forma individual o grupal, signifiquen una dinàmica d'aula que implica posar en joc els continguts tractats i la participació activa de tots/es els/les alumnes. Tant com les intervencions, es valora l'escolta i el retorn en relació a les intervencions o propostes dels/les companys/es, ja sigui en posades en comú, debats, comentari de materials diversos o presentacions d'exercicis.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: exercicis de producció de textos segons les pautes metodològiques i de contingut marcades (blocs 1 i 2). Exercicis d'observació, exploració i anàlisi (bloc 3). Lectura i treball de textos (blocs 1, 2 i 3).

Activitat d'avaluació

Lliurament i presentació d'exercicis per a l'avaluació de resultats parcials o finals.

Metodologia d'aprenentatge: reflexió i aplicació dels recursos assolits en exercicis de producció textual o presentació oral. Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

Descripció: l'avaluació de les competències i resultats d'aprenentatge es fa a partir del seguiment i valoració d'exercicis i activitats tant supervisades (seguiment de participació i intervencions, breus exercicis individuals o grupals d'aula) com autònomes (producció de textos).

SISTEMA D'AVALUACIÓ

La nota final de l'assignatura no serà només una mitjana aritmètica dels diversos exercicis, si no que es tindrà en consideració l'evolució en l'aprenentatge de l'alumne/a. El contingut i criteris d'avaluació de cada exercici s'especificarà en l'enunciat corresponent.

SISTEMA D'AVALUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (45%)

Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (45%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (10%)

SISTEMA DE RECUPERACIÓ

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.
2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues tercers parts de la qualificació total de l'assignatura.
3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 80% de les hores lectives presencials.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ PARCIAIS

A cada mòdul li correspon un 40% de la nota global d'assignatura. Per tant, els dos exercicis dels mòduls comptaran un 80%, mentre que el 20% restant serà la resultant d'un exercici de síntesi final.

Així, per a cada mòdul:

- Producció textual; exercici de reflexió a partir dels continguts treballats al voltant de l'estranyament. Criteris bàsics a avaluar (detallats en el document corresponent de pautes i criteris per a l'exercici):

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

- Expressió, estructura i qüestions formals.
- Comprensió i aplicació de l'experiència d'estranyament respecte al problema proposat.
- Ús de conceptes i arguments.
- Establiment de relacions entre continguts.
- Exercicis transversals de tipus instrumental, dirigits a l'assoliment de recursos per a la lectura i escriptura: exercicis de classe i de treball continu al llarg del curs (producció textual, lectura, anàlisi de casos).
- Compromís de l'alumnat amb el treball autònom propi.
- Assoliment de les competències d'escriptura, lectura i anàlisi.

RECUPERACIÓ

Criteris per poder optar a les proves de recuperació del mes de juliol:

1. Tenir una nota final de l'assignatura d'entre 4,00 i 4,99 (queda exclosa la voluntat de pujar nota)
2. Haver entregat com a mínim el 75% dels exercicis durant el període lectiu i avaluador de l'assignatura
3. Haver assistit a l'assignatura en un 80%

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega setmanalment durant 18 setmanes, és a dir, en una sessió per setmana. En les sessions, de manera transversal treballaran aspectes instrumentals i metodològics com la lectura, l'escriptura, l'observació i anàlisi etnogràfica.

RESULTATS D'APRENENTATGE

RRAA de la titulació.

KT01. Identificar els continguts, llenguatges i perspectives fonamentals per a l'anàlisi de la pràctica cultural contemporània en les seves diverses manifestacions.

KT06. Relacionar l'experiència singular de l'estudiant amb la realitat global contemporània en la presa de posició respecte al projecte propi.

ST03. Analitzar la relació entre els processos creatius en art i disseny i els processos de transformació social en entorns nous i contextos canviants i multidisciplinaris.

ST06. Comunicar de manera oral, visual i escrita els resultats d'un projecte propi, les seves conclusions i els coneixements i raons últimes que els sustenten d'un mode clar i concís a públics especialitzats o no.

CT04. Examinar on i per què les organitzacions públiques o privades utilitzen la tecnologia contemporània de la informació i la comunicació posant èmfasi en els principis del tractament ètic de la informació.

RRAA de la matèria

KM04 Identificar les genealogies conceptuals i discursives de la Modernitat presentades a l'aula, (Il·lustració, industrialització, globalització) en exemples concrets de la cultura contemporània (KT01)

KM05 Indicar la relació entre els diferents conceptes filosòfics, socials i històrics que componen cadascuna de les genealogies presentades a l'aula (KT02)

KM06 Explicar la presència d'alguna de les genealogies presentades a un projecte concret propi. (KT06)

Habilitats:

SM04 Aplicar recursos teòrics, conceptuals i metodològics en la investigació de manifestacions concretes de la cultura contemporània (ST03)

SM05 Utilitzar les eines conceptuals bàsiques per a l'elaboració d'un text assagístic (ST06)

SM06 Interpretar les experiències pròpies presents en els projectes artístics desenvolupats (vivències, emocions, reflexions) com a elements comuns i compartits (ST07)

Competències:

CM03 Construir posicionament i criteris propis al projecte d'art o disseny individual a partir del diàleg amb altres propostes o agents (CT01)

CM04 Generar recursos i estratègies per a l'organització de la informació a partir d'esquemes i mapes conceptuals aplicats als assaigs individuals relacionats amb les arts i els dissenys (CT04)

CM05 Utilitzar la lectura horitzontal col·lectiva i col·laborativa en la comprensió i l'anàlisi

de textos teòrics concrets proposats a l'aula, relacionats amb les arts i els dissenys (CT05)

RRAA de l'assignatura

KA. Identificar els continguts, llenguatges i perspectives fonamentals per a l'anàlisi de la pràctica cultural contemporània en les diverses manifestacions.

KA. Identificar els elements que són comuns i els específics en els diferents llenguatges creatius.

KA. Relacionar l'experiència singular de l'estudiant amb la realitat global contemporània a la presa de posició respecte al projecte propi.

STA. Analitzar la relació entre els processos creatius en art i disseny i els processos de transformació social en entorns nous i contextos canviants i multidisciplinaris.

STA. Seleccionar fonts d'informació adequades sobre art i disseny integrant aquesta informació amb capacitat de síntesi, anàlisi d'alternatives i debat crític.

CTA. Examinar on i per què les organitzacions públiques o privades utilitzen la tecnologia contemporània de la informació i la comunicació posant èmfasi en els principis del tractament ètic de la informació.

CTA. Actuar de manera ètica i responsable en el procés de producció artística, considerant l'impacte ambiental, social, polític i econòmic del treball propi.

BIBLIOGRAFIA BÁSICA

Arrieta Urtizberea, Iñaki. *Museos en la postmodernidad: retos y desafíos*. Universidad del País Vasco, 2013.

Carrillo, Jesús. *Las nuevas fábricas de cultura: lugares de la creación y producción en la España contemporánea*. En: *Propiedad Intelectual. nuevas tecnologías y libre acceso a la cultura*. Coordinadores: Alberto López Cuenca y Eduardo Ramírez Pedrajo. Universidad de las Américas. Puebla. México. 2008.

Eliot, T.S.: [*Tradition and individual talent*](#).

Guasch Ferrer, Anna María. *El papel de las instituciones artísticas en la actualidad*. En: *El arte del siglo XX*. Cristina Giménez Navarro (coord.), Concha Lomba Serrano (coord.) Instituto "Fernando El Católico": Universidad de Zaragoza, Departamento de Historia del Arte. 2009.

Koren, Leonard; *Wabi Sabi. Para artistas, diseñadores, poetas y filósofos*. Hipòtesi-Renat Edicions, Barcelona, 1997.

Ollé, Manel: *Plagia millor!*, Barcelona: Periscopi, 2022.

Tempest, Kae; *Connectar*. Animallibres Editorial, Barcelona, 2021.

Paterson, Don: *The poem*, Londres: Faber & Faber, 2018.

Yanagi, Soetsu; *La belleza del objeto cotidiano*. Editorial Gustavo Gili, Barcelona, 2020.